

პარმენ ლემონჯავა,
სტუ-ს პროფესორი

ნატო გეგენავა,
სტუ-ს პროფესორი

ECONOMIC DEVELOPMENT PARTNER MODEL'S ESSENCE

Summary

Economic development at global scale and in terms of growth is known economic development general effective model of market economy, but in some respects of narrow resources where is need to find an additory model. Here at, in our opinion it is important to pay attention to the affiliate model of public-private enterprises of still thoroughly undeveloped states.

At the present stage in the world is used the model of economic development through the partner model of public-private enterprises.

The greater part of public-private enterprises economic development in this process, emerged as independent economic entities, which on the base of partner take the path of economic development. Hence, it is important to share economic experience of public-private enterprises partner model with those countries which does not have it, particularly it's Georgia.

Usage of partner modal of public-private enterprises economic development particularly necessary in small and medium-sized business, as their budgeting is very scarce, low production economic effectiveness, for this reason needs help from the state. Public-private partner enterprises is also interested in usage of above mentioned model, as both's economic interests overlap with each other. In spite of existence of verious forms correlation with public-private partner enterprises, economic consensual service must be realized, and to developed better, which means legal settlement between the enterprises of public partnership of enterprises service partner areas. Relation with public-private enterprises must comply with in favour of common interests of both subjects, which basis should be developed and thorough legislation of consensual services.

საკვანძო სიტყვები: პარტნიორული, მოდელი, ეფექტიანი, დაუმკვიდრებელი, სუბიექტები, მენეჯმენტი, იურიდიული, ნორმატიული, მეთოდი, დამატებითი, გამოცდილება, მწირი, მცირე, საშუალო, უტყუარი, ინტერესები, დახმარება, კონცესიური, კანონმდებლობა, გამოცდილება, გაუმჯობესება.

მსოფლიო მასშტაბით ეკონომიკური განვითარებისა და ზრდის თვალსაზრისით ცნობილია ეკონომიკური განვითარების საბაზრო ეკონომიკის ზოგადი ეფექტიანი მოდელი, მაგრამ გარკვეული თვალსაზრისით შეზღუდული რესურსების პირობებში საჭიროა სხვა დამატებითი მოდელის ძიება. ამიტომ, ჩვენი აზრით მნიშვნელოვანია ჯერ კიდევ საფუძვლიანად დაუმკვიდრებელი სახელმწიფო – კერძო სანარმოთა პარტნიორულ მოდელზე სათანადო ყურადღების გამახვილება.

ნებისმიერი პოსტსაბჭოური სივრცის ქვეყნებში, საბაზრო ეკონომიკის წარმატებით მშენებლობის შემდეგ განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა ეკონომიკური განვითარების სახელმწიფო-კერძო სანარმოთა პარტნიორული მოდელის გზით განვითარების მნიშვნელობას.

ეკონომიკური განვითარების სახელმწიფო-კერძო სანარმოთა დიდი ნაწილი ამ პროცესში ჩამოყალიბდნენ, როგორც დამოუკიდებელი ეკონომიკური სუბიექტები, რომლებიც წარმატებით დაადგინეს პარტნიორული მზრუნველობის საფუძველზე სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარების გზას. ნიშანდობლივია, აღინიშნოს, რომ ამ საფუძველზე მიეცათ მათ, ახალი დამოუკიდებელი მენეჯმენტის, ნორმატიული იურიდიული ბაზის შექმნისა და მისი შესაბამისი ახალი ეკონომიკის განვითარების შესაძლებლობა და ამით საზოგადოების ცხოვრების დონის რამდენადმე ამაღლებისა და კეთილდღეობის გაუმჯობესების საშუალება.

თანამედროვე ეტაპზე მსოფლიოში წარმატებით გამოიყენება სახელმწიფო-კერძო სანარმოთა პარტნიორული მოდელის გზით ეკონომიკური განვითარების მეთოდი. აქედან გამომდინარე მეტად მნიშვნელოვანია სახელმწიფო-კერძო სანარმოთა პარტნიორული მოდელით ეკონომიკური განვითარების გამოცდილების გავრცელება იმ ქვეყნებში, სადაც არა აქვს მას ადგილი.

ამჟამად, რეალურად საქართველოში ეკონომიკური განვითარება მიმდინარეობს ძირითადად ორი სახის საკუთრების სანარმოთა სახით, მაგრამ ჩვენი აზრით საფუძვლიანი და ეფექტიანი იქნება სახელმწიფო-კერძო სანარმოთა პარტნიორული განვითარების მოდელზე განსაკუთრებული ყურადღების გამახვილება და სამეურნეო საქმიანობაში პრაქტიკულად გამოიყენება, რადგან ეს მოდელი ეკონომიკური განვითარების დამატებით ფაქტორებში მნიშვნელო-

ვანია.

სახელმწიფო-კერძო სანარმოთა ეკონომიკური განვითარების პარტ-ნიორული მოდელი ქმნის დიდ შესაძლებლობას წარმოების დანახარჯების შემცირებისათვის, რადგან მას შეუძლია დიდ სახელმწიფო სანარმოებში გამოყენებული მეცნიერული კვლევების შედეგების გამოცდილების გაზიარების და მათი ყველა სახის წარმოების საშუალებათა ეფექტიანად გამოყენება.

სახელმწიფო-კერძო-სანარმოთა ეკონომიკური განვითარების პარტნიორული მოდელის გამოყენება განსაკუთრებით საჭიროა მცირე და საშუალო განვითარების სანარმოებში, რადგან მნიშვნელოვანია დაფინანსება, დაბალია წარმოების ეკონომიკური ეფექტიანობა და საჭიროებენ სახელმწიფოსაგან ყოველმხრივი სახის დახმარებას.

სახელმწიფო-კერძო-სანარმოთა ეკონომიკური განვითარების პარტნიორული მოდელის გამოყენება საერთოდ და კერძოდ, ქვეყნის სამეურნეო პროცესში ქმნის შესაძლებლობას განსაკუთრებით მცირე და საშუალო სანარმოებში რესურსების გამოყენების დროს წარმოშობილი რისკების აცილების ან შემცირების, სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების ადვილად გადაჭრის, საერთოდ ყველა სახის შესრულებულ სამუშაოებზე ხარისხის გაუმჯობესებასთან დაკავშირებულ პრობლემების ადვილად გადაწყვეტის საშუალებას.

ბუნებრივია, რომ მცირე და საშუალო სანარმოთა დიდ ნაწილს არ აქვს საქონლისა და მომსახურების დიდი, რაოდენობით წარმოების საშუალება. აქედან გამომდინარე ამ სანარმოებს სჭირდებათ სახელმწიფოსაგან დახმარების თვალსაზრისით ხელშეწყობა, რადგან ასეთ შემთხვევაში მათ ეძლევათ შესაძლებლობა გაზარდონ წარმოების გადიდების შანსი. აქვე ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ ასეთი ურთიერთობის შემთხვევაში სახელმწიფოებიც დაინტერესებულნი არიან, რადგან მათ ეძლევათ შესაძლებლობა მოსახლეობის მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების დამატებით უტყუარი წყარო. ასე, რომ სახელმწიფო და კერძო პარტნიორული სანარმოებიც ამ ურთიერთობის მოდელის გამოყენებით დაინტერესებულია და თანამშრომლობა სასარგებლოა, რადგან აქ ორივეს ეკონომიკური ინტერესები ემთხვევა ერთმანეთს. ამასთან აღსანიშნავია, რომ სახელმწიფო-კერძო სანარმოთა პარტნიორული ურთიერთობა, ჩვენი აზრით უნდა განისაზღვროს მოკლე პერიოდით, რადგან ამით საშუალება მიეცემათ არახელსაყრელი ურთიერთობის შემთხვევაში უმტკივნეულოდ გაუქმდეს მათ შორის გაფორმებული ორმხრივი თანამშრომლობა.

სახელმწიფო-კერძო სანარმოთა პარტნიორული ურთიერთობების საფუძვლიანად მიმდინარეობის საფუძველს წარმოადგენს, სახელმწიფოს პარტნიორული უზრუნველყოფის სანარმოებზე უძრავი ქონების, როგორც მოკლევადიან ისე ხანგრძლივი დროით კერძო ბიზნესის განვითარებისათვის გადაცემა. სახელმწიფოს ასეთი ღონისძიებების განხორციელების შედეგად, კერძო პარტნიორულ სანარმოებს მიეცე-

მათ კონკრეტულად დასახული ღონისძიებების განხორციელებლად გამოცდილი სამუშაო ძალის მოზიდვის საშუალება.

ჩვენი აზრით, სახელმწიფოს ზოგიერთ ქვედარგის სანარმოებში საქონლისა და მომსახურების სახეების ნაწილის წარმოება შეიძლება გადაცეს კერძო პარტნიორულ სანარმოებს, რადგან მათი წარმოება აქ გარკვეული თვალსაზრისით შეიძლება იყოს ეფექტიანი და საჭირო ვიდრე პარტნიორ სახელმწიფოში.

სახელმწიფო-კერძო სანარმოთა პარტნიორული მოდელით შეიძლება და აუცილებელიც არის სახელმწიფომ, მის პარტნიორობის ქვეშ მყოფი სანარმოებზე გასწიოს ფინანსური დახმარება. მნიშვნელოვანია პარტნიორ სახელმწიფომ სანარმოებში ბიზნესის განვითარების თვალსაზრისით კერძო ინვესტიციების მოზიდვაში ქმედითი დახმარება გაუწიოს, ამ სანარმოებში საქველმოქმედო საქმიანობას პირდაპირი ინვესტირების გზით.

სახელმწიფო-კერძო პარტნიორული სანარმოებთან სხვადასხვა ფორმის სახით ურთიერთობის არსებობის მიუხედავად, ჩვენი აზრით საერთოდ უნდა განხორციელდეს და უფრო განვითარდეს კონცენსიური მომსახურება, რომელშიც იგულისხმება სახელმწიფო სანარმოებსა და მომსახურების პარტნიორული დარგების სანარმოებს შორის ურთიერთობების სამართლებრივი გზით მოგვარება.

სახელმწიფო-კერძო პარტნიორულ სანარმოებთან ურთიერთობის კონცენსიური მომსახურება უნდა ემყარებოდეს ორივე სუბიექტის ერთობლივ სასარგებლო ინტერესებს, რომლის საფუძველი უნდა იყოს კონცენსიური მომსახურების საფუძვლიანი განვითარებული კანონმდებლობა.

სახელმწიფო-კერძო პარტნიორულ სანარმოთა ეკონომიკური განვითარების დამატებით მოდელის მასშტაბურად დანერგვისა და გამოყენების სრულყოფის საკითხი საქართველოში, საბაზრო ეკონომიკური განვითარების საერთო ზოგადი მოდელის პირობებში დაუყოვნებლად მოითხოვს მოგვარებას, რადგან ამ მოდელის გამოყენება ეკონომიკურ განვითარებასა და ზრდის პროცესში განაპირობებს დანახარჯების შემცირებას, წარმოების რაოდენობრივ ზრდასა და ხარისხის გაუმჯობესებას.